

[Statsministeren.]

vil der herved blive påført civillisten en yderligere betydelig forøgelse af lønudgifterne, og det må derfor anses for rimeligt, at der ydes dækning for denne udgiftsstigning. Ved en forhøjelse af reguleringstilægsportionerne fra 12 500 kr. til 18 000 kr. vil den samlede statsydelse fra 1. april 1958 udgøre i alt 2 785 000 kr.

Det foreslås samtidig, at reguleringen af tillægget til statsydelsen, der hidtil har fundet sted pr. 1. april på grundlag af januarpristallet, fremtidig sker to gange årligt, pr. 1. april og pr. 1. oktober, d. v. s. samtidig med reguleringen af lønningerne til de under civillisten ansatte.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Endvidere har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om naturfredning*.

De senere års stærke udvikling af kommunikationsmidlerne har medført, at hverken boliger eller arbejdspladser i samme grad som tidligere behøver at placeres i eller i umiddelbar tilknytning til byerne, men sådan bebyggelse vil ofte med fordel kunne anbringes på steder, der tidligere landskabeligt set har henligget uforstyrret. Hertil kommer, at væsentlig større kredse end tidligere har mulighed for at komme bort fra byerne for at nyde ferier og anden fritid i naturen, således at et stigende behov for sommerhuse samtidig har bevirket en ofte uskøn og rodet bebyggelse på de mest naturskønne steder.

Befolkningens interesse i, at landskabets naturværdier bevares, trues således nu langt stærkere end før, medens det behov, der i stigende omfang foreligger for at kunne forhindre, at naturskønne egne eller andre områder af værdi for befolkningens friluftsliv ødelægges ved byggeri, som uden vanskelighed kunne have været placeret andetsteds, ikke har kunnet tilfredsstilles effektivt i den gældende lovgivning.

Foruden den mulighed, naturfredningsloven indeholder for gennem rejsning af fredningssag at sikre sådanne truede områder, indeholder byplanloven og loven om regulering af bymæssige bebyggelser hjem-

mel til at regulere byggeriet inden for visse områder. For de to sidstnævnte loves vedkommende er der imidlertid ikke tale om et egentligt byggeforbud. Endvidere tager gennemførelsen af en fredningssag erfaringsmæssigt lang tid, og da den hastige udvikling ofte nødvendiggør en hurtig indsats og har gjort spørgsmålet om sikring af større områder aktuelt, vil en afværgelse af uheldige indgreb i de landskabelige værdier bedst kunne ske ved tilvejebringelse af fredningsplaner.

Ved en fredningsplan pålægges der de pågældende arealer en foreløbig servitut, hvorefter tilstanden ikke må ændres, men arealerne må udelukkende udnyttes på samme måde som hidtil. Ved en sådan foreløbig servitut skabes der således sikkerhed for, at der ikke uden fredningsmyndighedernes godkendelse kan foretages foranstaltninger, der vil ændre landskabsforholdene og forringe det pågældende område for almenheden. På den anden side er der kun tale om et foreløbigt bånd på den pågældende ejers frihed til at råde over sin ejendom. Såfremt han nemlig ønsker at ændre tilstanden på ejendommen, har han, hvis hans ønske ikke kan imødekommes, krav på, at der rejses fredningssag efter naturfredningslovens almindelige regler.

I den gældende naturfredningslov findes i § 31 en regel, hvorefter det påhviler overfredningsnævnet at udarbejde planer og beskrivelse af de almeninteressante, særlig ejendommelige eller smukke landskaber, således at der på grundlag heraf kan udarbejdes en samlet fredningsplan enten for hele landet eller for enkelte områder. Sådanne fredningsplaner er af overfredningsnævnet foranlediget udarbejdet for Københavnseggen og Århusseggen samt for Fanø og omgivelserne af Arresø.

Overfredningsnævnet administrerer de gennemførte fredningsplaner og tager stilling til fremsatte ønsker om ændring i eller dispensation fra de godkendte planer. Dette påfører overfredningsnævnet et ikke ubetydeligt arbejde.

Ved det foreliggende lovforslag søges denne forretningsgang forenklet, således at initiativet til fredningsplaners udarbejdelse henlægges til statsministeriet og administrationen af planerne til de i forslagets § 34 nævnte udvalg, medens overfrednings-

[Statsministeren.]

nævnet i overensstemmelse med sin almindelige placering i loven som overordnet myndighed alene skal fungere som godkendende organ og som ankeinstans.

Denne forenkling må under hensyn til den stigende aktivisering af fredningsvirksomheden, som de nævnte forhold har nødvendiggjort, anses for påkrævet dels af hensyn til grundejerne, som opnår en hurtigere afgørelse af eventuelle dispensationsandragender, dels af hensyn til overfredningsnævnets varetagelse af de opgaver, der i øvrigt er pålagt det ved loven.

Foruden at udarbejde fredningsplaner — foranstaltninger, som alene tilsigter bevarelse af eksisterende naturværdier — foreslås det i § 37, at udvalgene også skal søge tilvejebragt arealer, der kan anvendes som campingpladser, opholdspladser o. lign. for befolkningen, og søge frie badestrande åbnet for almenheden.

Selv om der er behov for udarbejdelse af fredningsplaner flere steder, er det dog tanken i første omgang kun at nedsætte 2 udvalg, nemlig et udvalg vedrørende Nordsjælland og et udvalg vedrørende Jyllands vestkyst. Det er tanken, at udvalgene skal have en så alsidig sammensætning, at alle berettigede interesser repræsenteres i udvalgene, ligesom udvalgene skal samarbejde med alle i betragtning kommende myndigheder, såvel byplanmyndigheder, byudviklingsorganer, vejmyndigheder, kommuner m. fl.

Forslagets § 37 tillægger ikke udvalgene nogen besluttede myndighed, men alle spørgsmål om fremskaffelse af arealer til campingpladser, opholdspladser o. lign. samt til frie badestrande skal søges løst på frivillighedens grund. Hvis udvalgene ikke kan opnå den fornødne aftale med ejeren af sådanne arealer om, at det offentlige erhverver arealerne eller erhverver sådanne rettigheder over arealerne, at de kan benyttes til det angivne formål, vil udvalgene ikke have anden beføjelse end at indstille til statsministeren, at der rejses fredningssag for de pågældende arealer efter naturfredningslovens almindelige regler.

I denne forbindelse henledes opmærksomheden på, at ministeriet for offentlige arbejder ved § 23 i loven om bestyrelsen af de offent-

lige veje har hjemmel til ved ekspropriation at erhverve arealer til egentlige rasteplasser ved vejene. De i § 37 omhandlede opholdspladser tænkes ikke placeret i umiddelbar tilknytning til vejene.

Selve pålægget af en fredningsplanservitut medfører ikke erstatningspligt for det offentlige. Kun såfremt fredningsplanen erstattes af en endelig fredning, skal der ydes erstatning efter fredningslovens almindelige regler, og som det vil være det høje ting bekendt, skal alle erstatninger, der overstiger 3 000 kr., forelægges finansudvalget til godkendelse.

Det vil ifølge sagens natur ikke være muligt at angive, hvilke udgifter lovforslaget vil medføre, men udgifterne til erhvervelse af de fornødne arealer i henhold til § 37 vil i hvert enkelt tilfælde blive forelagt finansudvalget. Det kan slutteligt oplyses, at statens udgifter til fredningserstatninger i de sidste 10 år gennemsnitlig har udgjort 100 000 kr. pr. år.

Med disse ord tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg skal tillade mig for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring i lov for Færøerne om tvungen tuberkuloseundersøgelse af fiskerskibes mandskab.

Loven, der blev stadfæstet den 21. november 1939 og senere er ændret ved lov af 10. maj 1950 og lov af 2. marts 1955, foreskriver som et led i tuberkulosebekæmpelsen på Færøerne, at alle personer, der beskæftiges eller befordres om bord i færøske fiskerfartøjer, skal gennemgå en årlig tuberkuloseundersøgelse på Færøernes tuberkulosestation; det samme gælder personer, der er om bord i færøske hvalfangerbåde eller er beskæftiget på færøske hvalfangerstationer. Ordningen er indført som en forsøgsmæssig foranstaltning og skal ifølge bestemmelse i lovens § 4 underkastes revision i indeværende folketingsår.

Det foreligger oplyst, at loven i den forløbne tid har virket efter sin hensigt. De påbudte tuberkuloseundersøgelser og kontrollen hermed har medført en nedgang i antallet af tuberkulosestilfælde på Færøerne, men det færøske hjemmestyre finder det dog